

Μακεδονικά

Τόμ. 1

Ivan Hajnóczy, Ιστορία του Ελληνισμού του Kecskeket. «Ουγγροελληνικά Μελέται» αριθ. 8. (Ουγγριστί με ελληνικήν περίληψιν.) Budapest 1939. Σελ. 58.

Ευάγγ. Στ. Τζιάτζιος

doi: [10.12681/makedonika.9364](https://doi.org/10.12681/makedonika.9364)

Copyright © 2016, Ευάγγ. Στ. Τζιάτζιος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τζιάτζιος Ε. Σ. (2017). Ivan Hajnóczy, Ιστορία του Ελληνισμού του Kecskeket. «Ουγγροελληνικά Μελέται» αριθ. 8. (Ουγγριστί με ελληνικήν περίληψιν.) Budapest 1939. Σελ. 58. *Μακεδονικά*, 1, 584–585.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.9364>

τέρου Ἑλληνισμοῦ εἶναι κατ' αὐτοὺς ἡ πολυτιμότερα ἀνταμοιβή των. Ἡ Μακεδονία ἰδιαιτέρως θά εὐγνωμονῆ αὐτούς.

ΕΥΑΓΓ. ΣΤ. ΤΖΙΑΤΖΙΟΣ

Jean Sycoutris, Philologie et Vie. «Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται» ἀρ. 6. Budapest 1936, σελ. 58, μετάφρ. Ἰουλίου Moravcsik.

Αἱ «Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται» συνεπεῖς πρὸς τὴν ἀντίληψιν τὴν κρατοῦσαν σχετικῶς μὲ τὴν ἀδιαίρετον ἐνότητα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς ἰδρύσεως τῶν ἀσχολοῦνται μὲ θέματα ἀφορώντα ὄχι μόνον εἰς τὴν μελέτην τῶν προβλημάτων τῶν σχετιζομένων μὲ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ Οὐγγρικοῦ ἔθνους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὁλότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Οὕτω ὁ ἀριθ. 6 τῆς σειρᾶς τῶν ἀφιερῶθη εἰς τὴν ἔκδοσιν εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν τῆς γνωστῆς μελέτης τοῦ Ἰ. Συκουτρῆ ὑπὸ τὸν τίτλον «Φιλολογία καὶ Ζωή», ἐκδοθείσης τὸ 1931 εἰς τὸ «Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καὶ θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν» ἔτος β' τευχ. 4. Ἡ μετάφρασις ὀφείλεται εἰς τὸν κ. Moravcsik, προτάσσεται δὲ τῆς μεταφράσεως πρόλογος, ἐν ᾧ οὗτος ἀναλύει τοὺς σκοποὺς τῶν ἐπιδιώξεων τῶν ἐκδόσεων καὶ ὁμιλεῖ περὶ τῆς ζωῆς τοῦ Συκουτρῆ. Ἀκολουθεῖ κατάλογος τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἰ. Συκουτρῆ καὶ μετὰ ταῦτα τὸ γαλλικὸν κείμενον τῆς μελέτης.

Ὁ κ. Moravcsik, ὁ ἐμπνευστὴς καὶ πραγματοποιὸς τῶν ὠραίων αὐτῶν ἐπιδιώξεων, προσφέρει διὰ τῶν καταβαλλομένων προσπαθειῶν πολῦτιμον συνδρομὴν εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν καθόλου πνευματικῶν μας προβλημάτων.

ΕΥΑΓΓ. ΣΤ. ΤΖΙΑΤΖΙΟΣ

Ivan Hajnóczy, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Kecskemét. «Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται» ἀριθ. 8. (Οὐγγρῆστί μὲ ἑλληνικὴν περίληψιν.) Budapest 1939. Σελ. 58.

Ἡ κοινότης τοῦ Kecskemét εἶναι ἐκ τῶν παλαιότερων τῶν ἐν Οὐγγαρίᾳ ἑλληνικῶν συνοικισμῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ μελέτη τῶν κατ' αὐτὴν ἐπιχύνει φῶς εἰς τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς ἑλληνικῆς ἐποικιστικῆς κινήσεως πρὸς τὴν Οὐγγαρίαν. Ἡ πρώτη ἐγκατάστασις Ἑλλήνων εἰς τὸ Kecskemét ἀρχίζει κατὰ τὰ μέσα τοῦ 17 αἰ. καὶ οἱ πρῶτοι κάτοικοί της προέρχονται ἐκ τῆς περιφερείας Σιατίστης καὶ Κοζάνης· ἡ ὀργάνωσις τούτων σημειοῦται ὅτι ἔγινε τὴν 12 Μαΐου 1708 ὅτε 26 «πραμματευτάδες» τοῦ Kecskemét «ἡσυνφωνήσαμε καὶ ἐκάμαμε κοντανία εἰς τὸ καλὸ μας καὶ εἰς τὸ ἀχαμνὸ μας» διὰ τὴν καλυτέραν διενέργειαν τοῦ ἐμπορίου. Οἱ 26 οὗτοι ἔμποροι ἐστάθησαν ὁ πρῶτος πυρὴν τῆς κοινότητος, ἡ ὁποία κατὰ τὸ 1812 ἤριθμει 189 ἐν ὄλῳ ἄτομα, ἀποκτήσασα ἐν τῷ μεταξὺ ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖον.

Ἡ ἱστορία τοῦ παλαιστάτου τούτου ἑλληνικοῦ συνοικισμοῦ ἐν Οὐγγαρίᾳ εἶναι τὸ θέμα τῆς ἐξονυχιστικῆς μελέτης τοῦ κ. Ἰω. Hajnóczy, ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ συμβούλου καὶ μελετητοῦ καὶ τούτου τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων τῆς διασποράς.

Μετὰ τὴν ἑλληνικὴν περίληψιν — τὴν ὀφειλομένην εἰς τὸν κ. Horváth — τῆς μελέτης καταχωρίζεται ἐν παραρτήματι α) κατάλογος τῆς βιβλιοθήκης τῆς

έλληνικής κοινότητας του *Kecskemet*, της οποίας περιγράφονται 1) 28 χειρόγραφα του 18 αί. 2) 199 έντυπα και 3) 19 έντυπα, άποκείμενα έν τή βιβλιοθήκη τής 'Ανωτέρας Σχολής τών Καλβινιστών του *Kecskemet*, και β) έλληνικά έπιτύμβια του έλληνικού νεκροταφείου. Έν τέλει παρατίθεται έν φωτοτυπία τó έγγραφον τής συστάσεως τής πρώτης «κομπανίας» και τó έγγραφον τής έπιστολής του Φραγκίσκου *Ráczzi B'* τής 8 'Ιουνίου 1708.

Τής δλης έργασίας προτάσσεται πρόλογος του κ. *Moravcsik*, έξαίροντος τήν σημασίαν, τήν οποίαν ένέχουν διά τήν σπουδήν του 'Ελληνισμού τής διασποράς αί έπί μέρους μελέται αί σχετικαί με τας έλληνικάς κοινότητας τής Ούγγαρίας, τήν πνευματικήν ζώην αύτών και τó καταλειφθέν έν αύταίς άρχειακόν ύλικόν.

ΕΥΑΓΓ. ΣΤ. ΤΖΙΑΤΖΙΟΣ

Ladislav Gáldi, *Les mots d'origine néo-grecque en Roumain à l'époque des Phanariotes*. «Ούγγροέλληνικά Μελέται» άριθ. 9. Budapest 1939. Σελ. 272.

'Η έργασία του κ. *Gáldi* άποτελεί σπουδαιοτάτην συμβολήν εις τήν μελέτην τών ξενικών γλωσσικών στοιχείων, τά όποία εισέδυσαν εις τήν ρουμανικήν γλώσσαν και έπολιτογραφήθησαν ύπ' αύτής. Συνέχεια τών έργασίων *A. de Cihac*, του *O. Densusianu*, *M. Geagea*, *A. Philippide*, *V. Bogrea*, *Jorga*, *G. Diculescu* ή μελέτη του κ. *Gáldi* έρχεται νά έξετάση τας δανεισμένας λέξεις τής έποχής τών Φαναριωτών και νά διαφωτίση τήν όλίγον γνωστήν αύτήν περίοδον τής ρουμανικής γλώσσης, προσπαθούσα διά τής άντικειμενικής και άμερολήπτου κριτικής τών γεγονότων τής έποχής ν' άποκαταστήση κατά τινα τρόπον τήν κατακραυγήν και τó μίσος τών χωρικών κατά τών 'Όσπαδάρων και τών Φαναριωτών. Περισσότεραι τών 1100 λέξεων (ούσιαστικά, ρήματα, έπιρρήματα, έπίθετα κλπ.) κατεχωρήθησαν άπό τήν νεοελληνικήν γλώσσαν εις τήν ρουμανικήν κατά τήν έποχήν τών Φαναριωτών άπό του 1711 μέχρι τής 'Ελληνικής έπαναστάσεως του 1821.

'Ο συγγραφέυς Ιστάμενος μεταξύ τών δύο άντιθέτων γνωμών ύποστηρίζει ότι «*l'Époque Phanariote est en effet une période de renouveau intellectuel qui servait de prélude à l'influence française et italienne, mais que la rançon que les classes supérieures devaient payer pour les bienfaits de cette civilisation, c'était la mise la plus noire de la paysannerie...*».

Τό όλον έργον διαιρείται εις 4 μεγάλα κεφάλαια: 1) 'Η πνευματική ζωή του 18ου αί. και αί νεοελληνικής καταγωγής λέξεις, 2) ή θέσις του έλληνικού στοιχείου τής έποχής τών Φαναριωτών εις τήν Ιστορίαν τής ρουμανικής γλώσσης. 3) Γραμματικά παρατηρήσεις και 4) Λεξιλόγιον.

Αί εισχωρήσασαι εις τήν ρουμανικήν γλώσσαν έλληνικά λέξεις αναφέρονται πρωτίστως εις τας πνευματικάς έκδηλώσεις τής ζωής, αί όποιαί είναι κατά τόν συγγραφέα αί κάτωθι:

1. Έκ κ λ η σ ί α. 'Η έλληνική έκκλησία έκτοπίσασα διά τής γλώσσης τήν σλαβικήν τοιαύτην προητοίμασε τήν πολιτικήν κυριαρχίαν τών έλληνικής καταγωγής όσποδάρων εις τας παραδουναβίους έπαρχίας. 'Αλλά και πρό τής φαναριωτικής έποχής εύρίσκει κανείς εις τήν ρουμανικήν μέγαν άριθμόν έκκλησιαστικών λέξεων έλληνικής καταγωγής, π. χ. *afurisesc* = άφορίζω, *aghiazmâ* = άγίασμα, *amvôn* = άμβων, *anátemá* = άνάθεμα, *ártos* = άρτος, *artofórion* =